Návod - Trojmezí

Martin Řezáč 01

úvod

Trojmezí je v současnosti nezastavěné území rozkládající se mezi městskými částmi Chodov, Záběhlice a Hostivař. Jedná se o kilometr čtvereční převážně ozeleněné plochy. Severní hranici vymezuje Botič, ostatní hranice jsou tvořeny převážně městskou zástavbou. Výrazným prvkem je přírodní památka Meandry Botiče, která leží na severo-východní hraně území a je typická svou nespoutanou přírodou.

účel

Tento návod slouží jako inspirace k citlivé proměně. Jak by se mohlo v budoucnosti s Trojmezím nakládat. Jedná se o jednu z variant a možných přístupů, který ve mně vykrystalizoval. Trojmezí vnímám jako silný a ojedinělý prvek ve městě, pomocí poměrně malých zásahů a obnov by mohlo toto místo ožít. Vnímám na tomto území veliký potenciál pro okolní obyvatele, jako místo volnočasové, přírodní a s přidanou hodnotou ve formě čerstvého ovoce a zeleniny.

důvod

Trojmezí je v současnosti plochou rozlehlého území s několika problémy a negativy. Jedním z negativ je zarostlý a neprostupný sad, který tvoří bariéru, je temný a monotónní. Navazujícím problémem jsou lidé bez domova obydlující právě tento sad. Plochy polí jsou příliš veliké a tvoří další neprostupnou bariéru v území.
Velikým pozitivem je, že si Trojmezí udrželo svojí přírodní stránku a je nadále zelenou oázou uprostřed betonového města. Navštěvují ho lidé z okolních sídlišť a čtvrtí, není v něm ale žádné veliké vyžití. Zatím ho lidé využívají hlavně na procházky a běh. Přes Trojmezí také prochází cyklotrasa směrem do Prahy, její uživatelé ale nemají důvod zastavovat a tak jen projíždějí.
Tyto výše popsané body jsou důvodem tohoto manuálu. Tato práce se snaží tyto problémy vzít v potaz a pokusit se je odstranit či vylepšit.

použití

Prvním krokem je obnova dnes chátrajícího zahradnictví. Lépe řečeno zboření starého a nefunkčního a postavení nových objektů dle návodu na dalších stranách. Poloha v blízkosti Botiče s návazností na čtvrť Práče je strategickým místem na souběhu hlavních tepen a os.
Do práce na poli jsou zahrnuti sezónní i stálí zaměstnanci. Počítám se zapojením i lidí bez domova, v Trojmezí obývají na pár místech zarostlé sady, mají postavené stanové přístřešky a obydlí v houští. Novou výsadbou sadu jim toto obydlí beru, na druhou stranu nabízím možnost ubytování spojeného s prací v obnovovaném zahradnictví. Pro skupinu osob je nejrozšířenějším zdrojem příjmů sběr surovin, poté příležitostná práce bez smlouvy a až na třetím místě je využívání sociálních dávek. Osoby 'bez střechy' nejčastěji uvádějí, že by jim nejvíce pomohlo bydlení a práce. Z těchto informací jsem částečně vycházel, při tvorbě programu.
V návodu je dále uveden stručný způsob výsadby plodin na polích i v sadech, dle kterého se budoucí uživatelé mohou a nemusí řídit. Plochy velikých polí dělím na menší, v mezích mezi polemi jsou umístěny propojující cesty a aleje stromů, nedochází tak k erozi půdy. Menší plochy jsou také snadnější na obhospodařování bez použití veliké zemědělské techniky. Nový sad je vysazován s ohledem na morfologii povrchu, jednotlivé aleje stromů kopírují vrstevnice, tímto způsobem by mohlo být v krajině zadrženo více vody. Sady jsou poté prostřeleny několika mlatovými cestami, které propojují jednotlivé úseky Trojmezí.
Variantu zastavění nepokládám za správný přístup, jedná se o veliký kus zeleně v obklopení pražské zástavby, kde zeleň částečně chybí. Podobných ploch je v Praze minimum a věřím, že prostor pro současný trend zastavování se najde v jiných městských částech.

návod k obsluze návodu

čtěte / prohlížejte / listujte / netrhejte / trhejte / sázejte / pečujte / sklízejte / zavlažujte / luštěte

ortofoto
1945
1996
2022

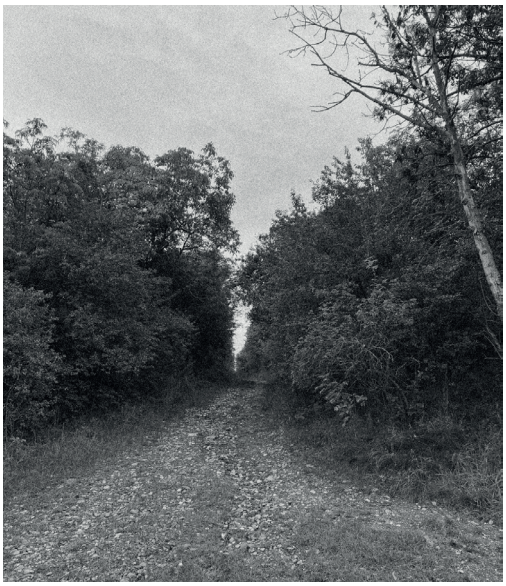

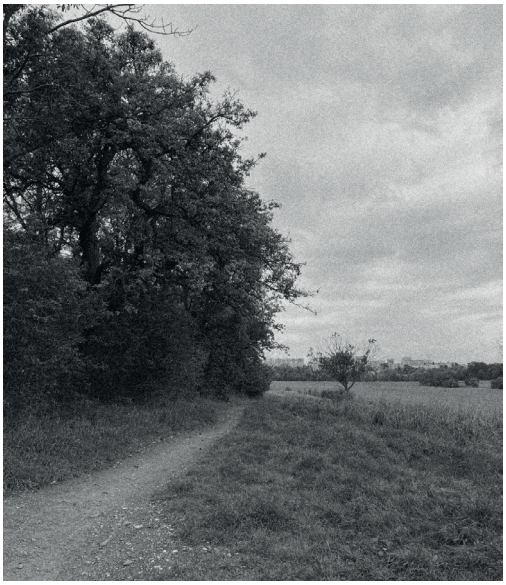

Trojmezí
v současnosti

schwarzplan
1:30000

schwarzplan
1:15000

schwarzplan
1:6000

návazující
přírodní plochy

nárazníky Botiče

zemědělské
plochy

bývalé sady

nefunkční
retenční nádrž

obyvatelé sadu

chátrající
zahradnictví

niva Botiče

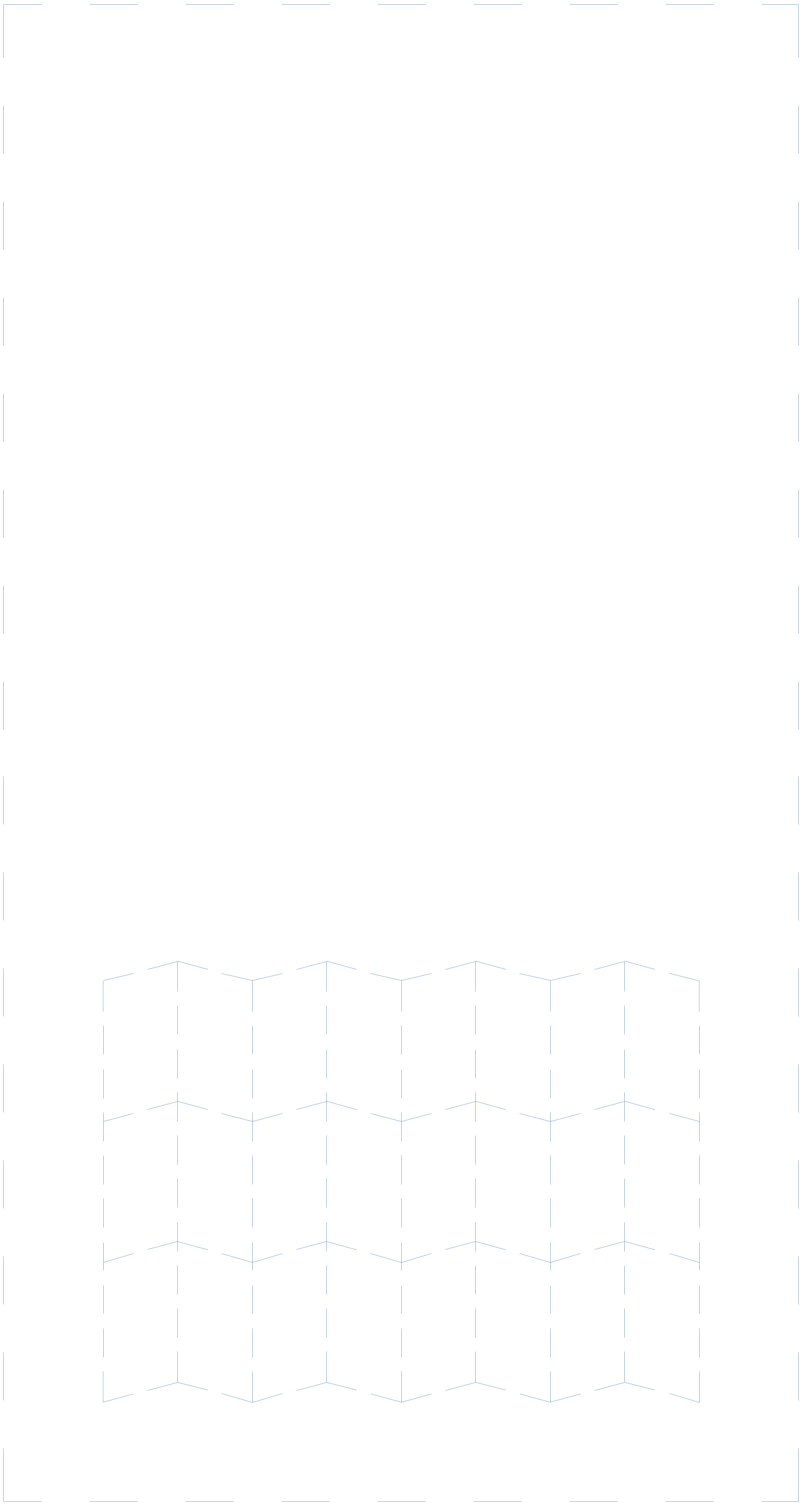

situace
návaznosti
pozitiva
negativa
1:4200

modře

nové zásahy
voda

monochromě

stávající situace

silně

hranice Trojmezí

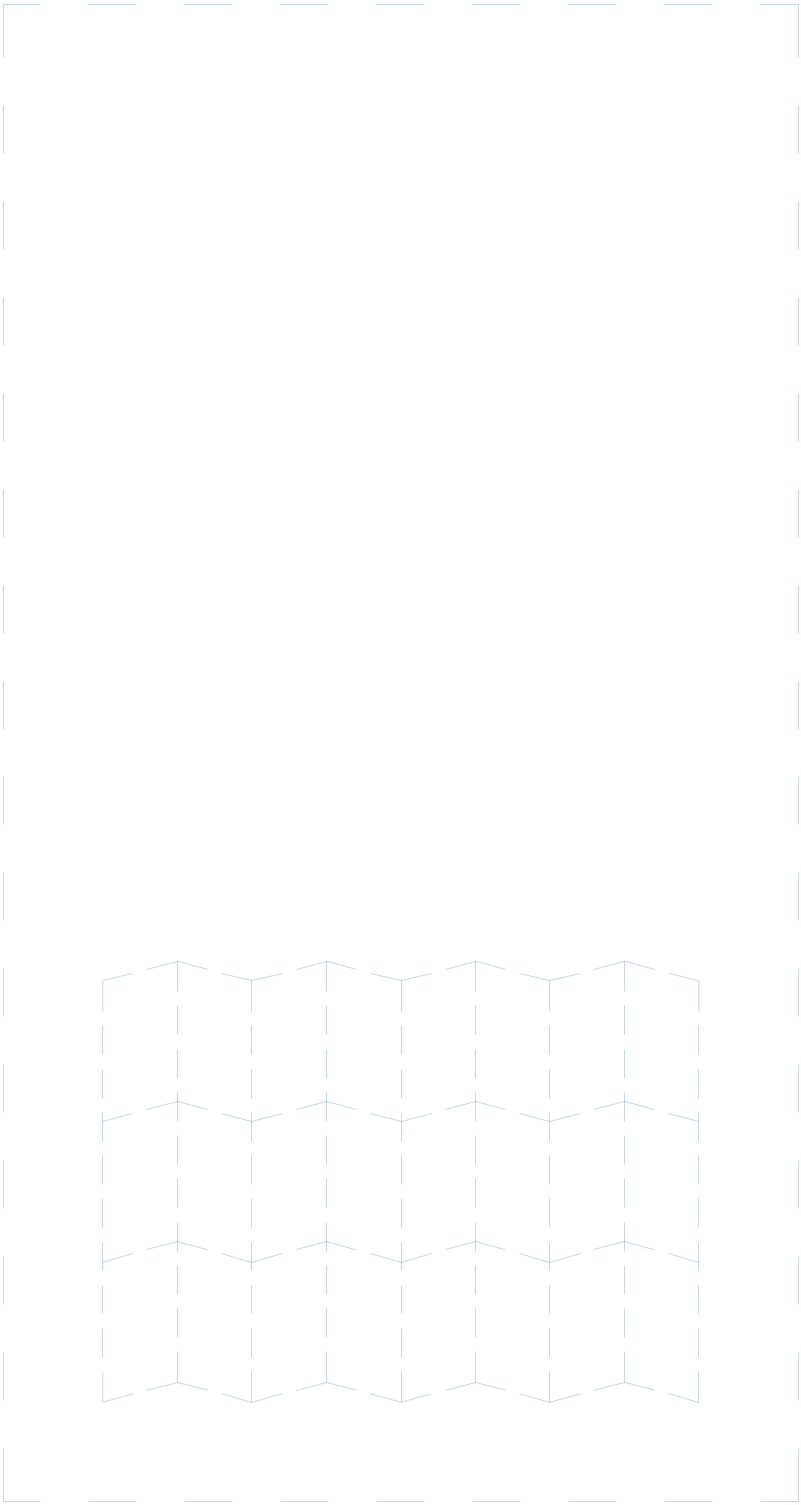

situace
Trojmezí
1:3000

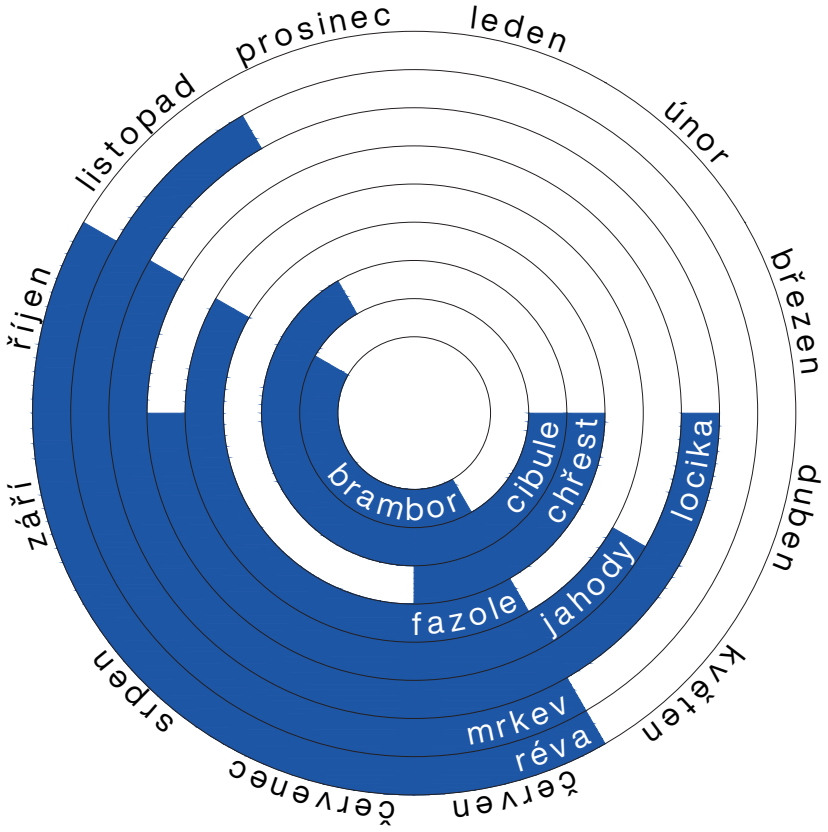

roční cyklus
výsadby
plodin

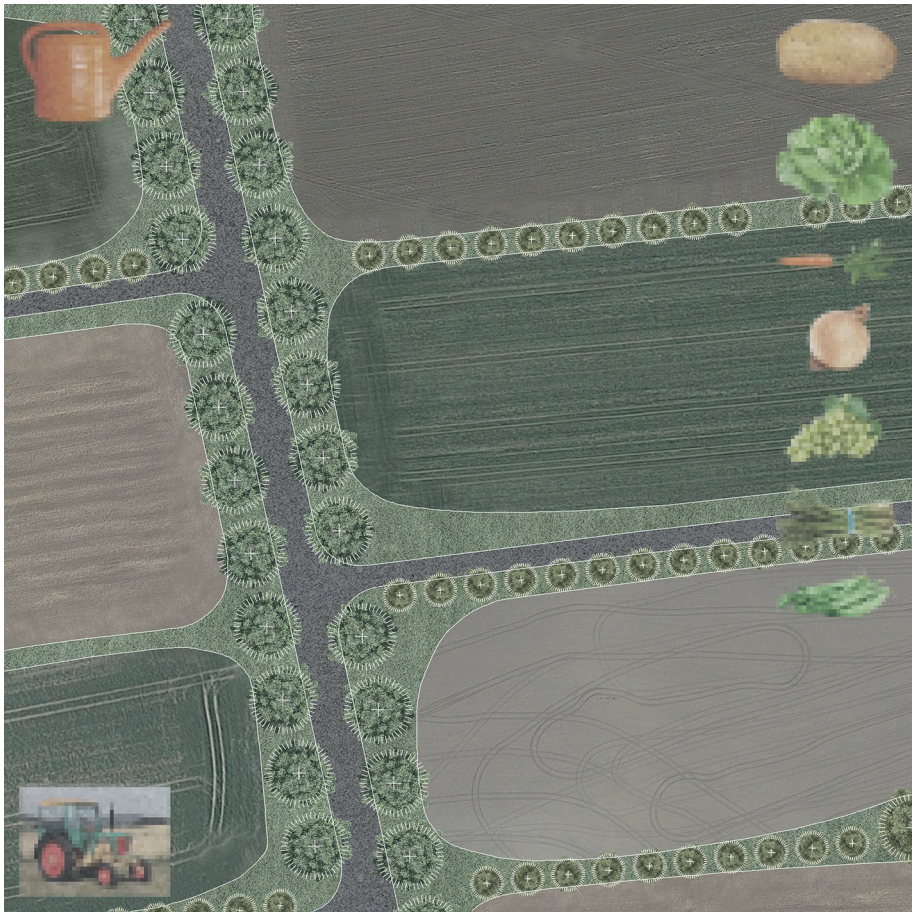

povrchová situace
pole
1:1000

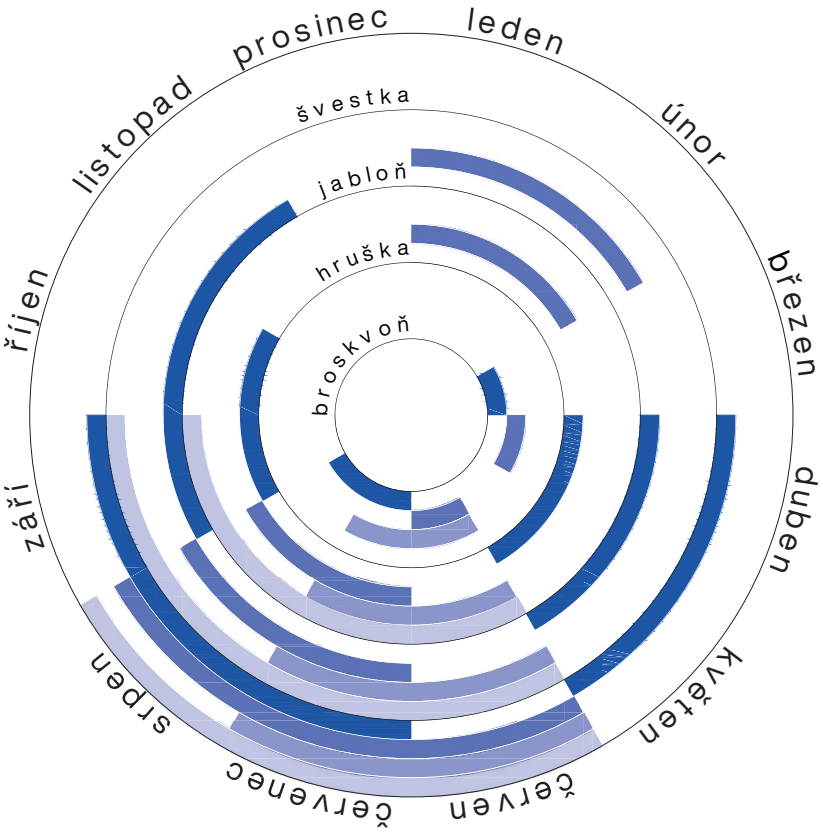

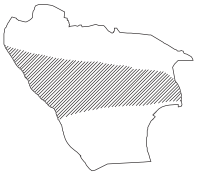

roční cyklus
výsadby
stromů

kvetení / plody
řez
probírka plodů
tvarování

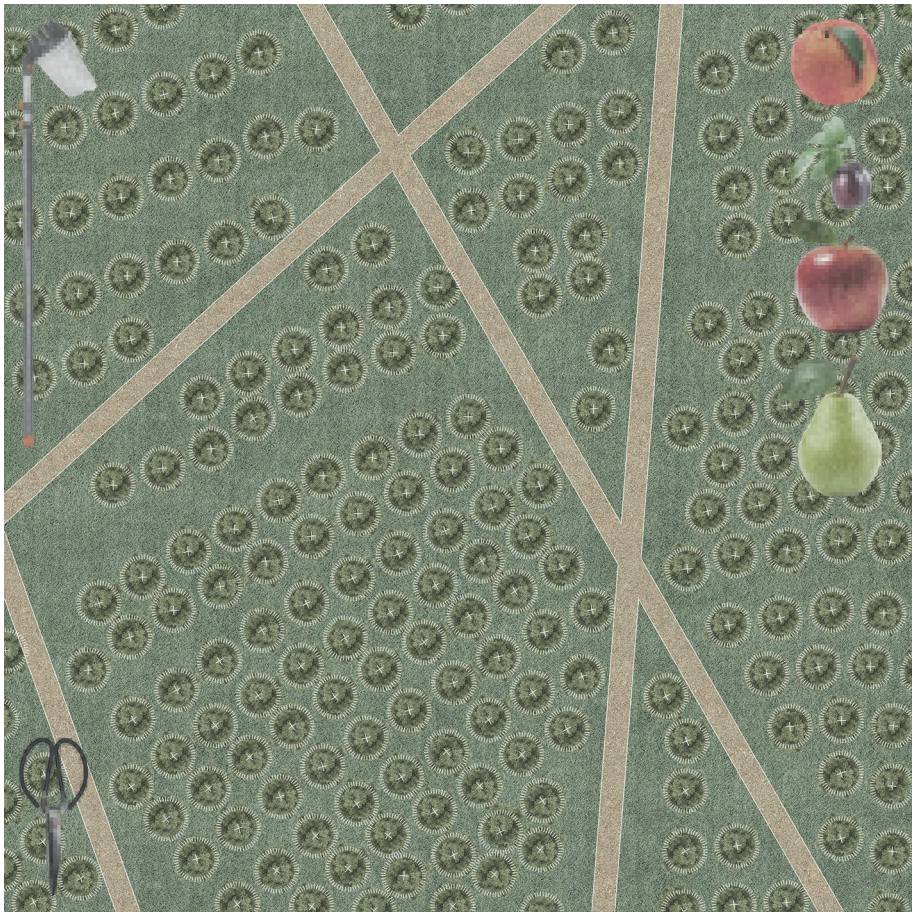

povrchová situace
sad
1:1000

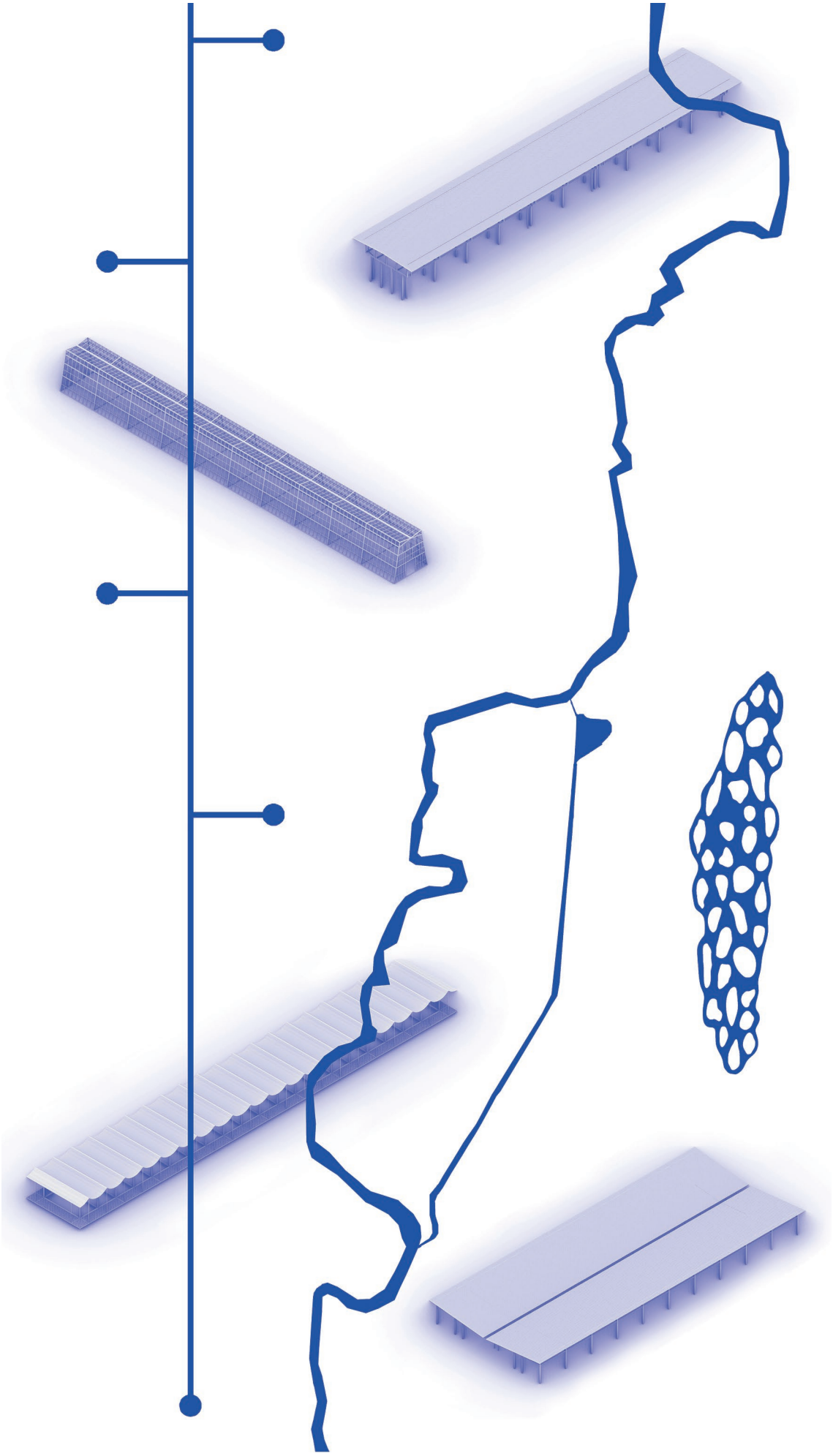

hospodaření s
vodou

Botič
střechy
okapy
žlaby
skruže
rozlivná louka

zdivočelý sad

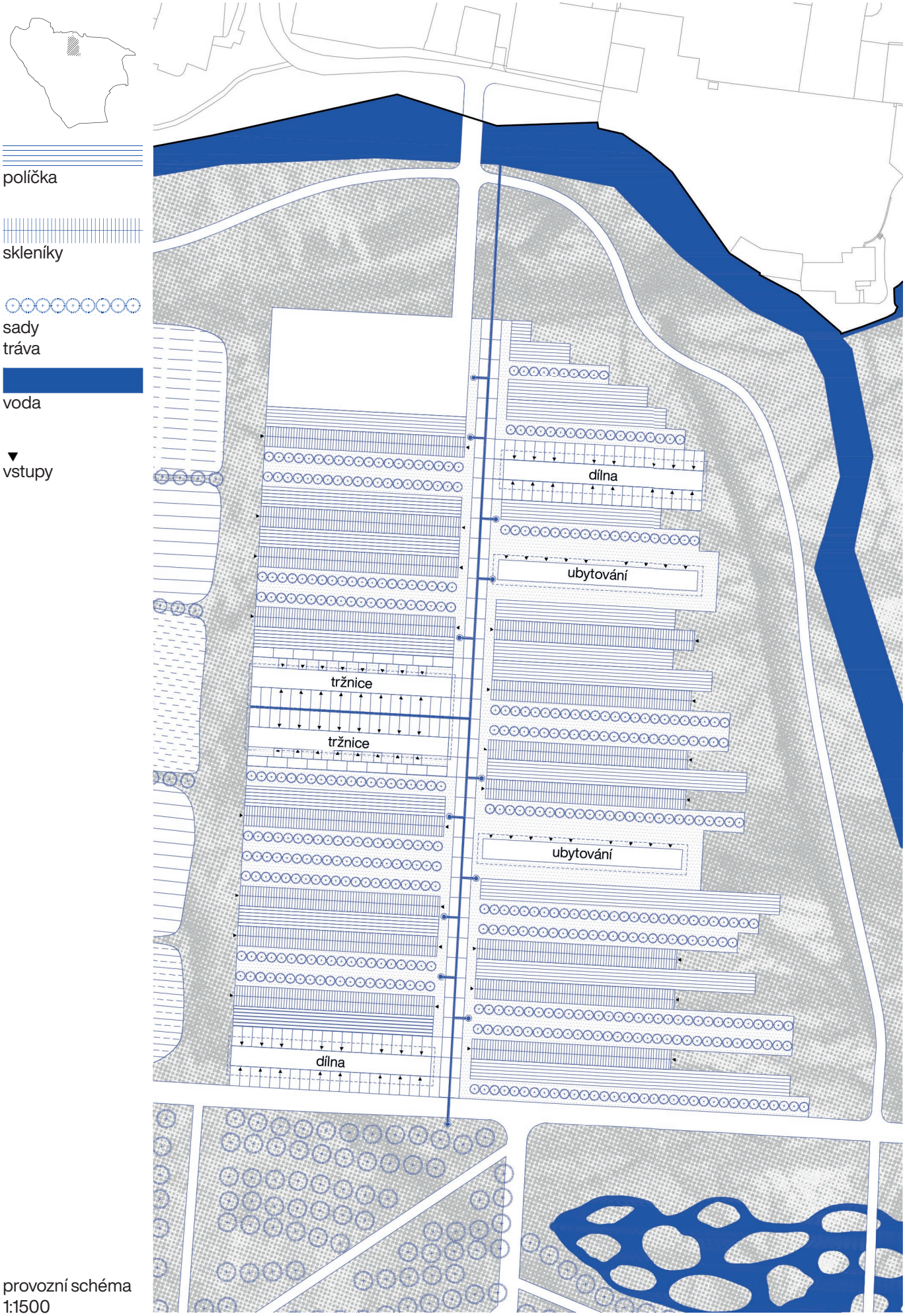

provozní schéma
1:1500

Záběhlická sklizeň
(orig. Daubigny)

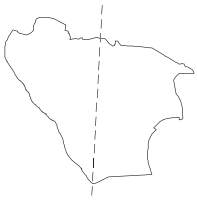

Chodov pole

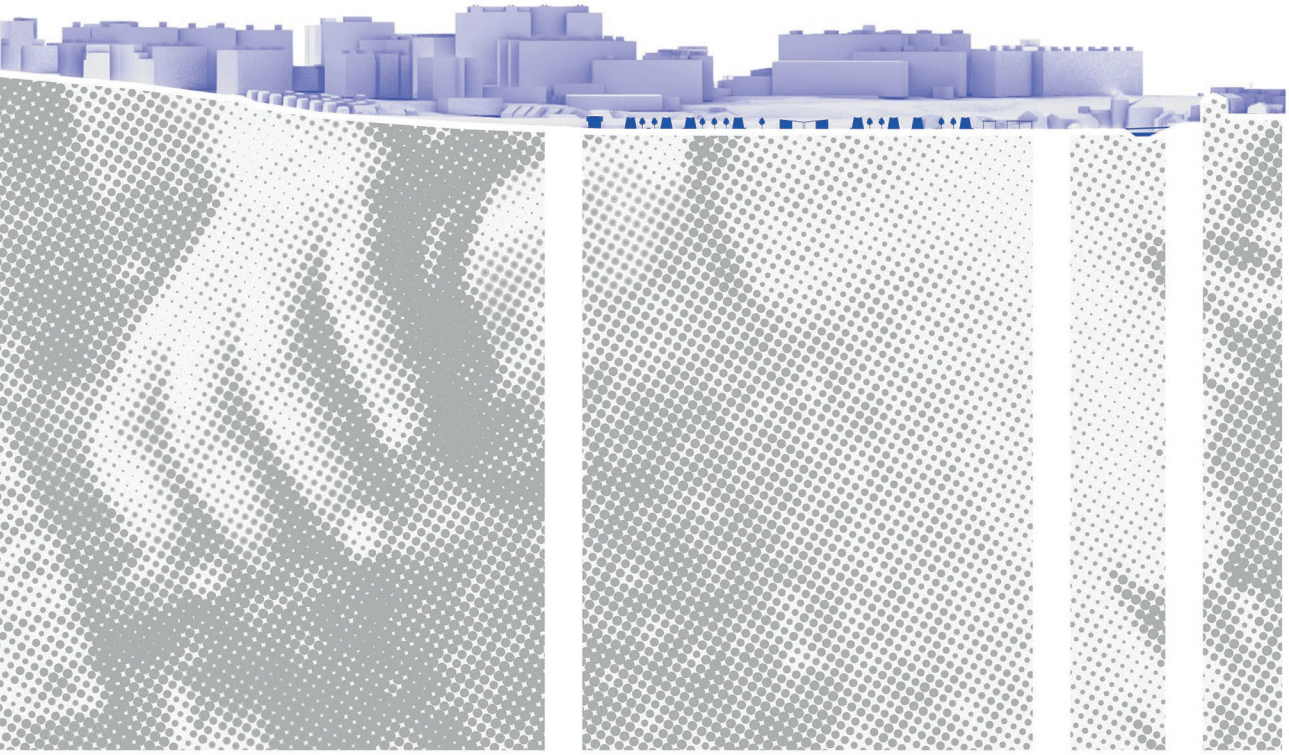

sad zahradnictví Botič Práče

řezopohled
1:3600

ptačí perspektiva

Menadry, oheň a
Prager
(orig. C. Pissarro)

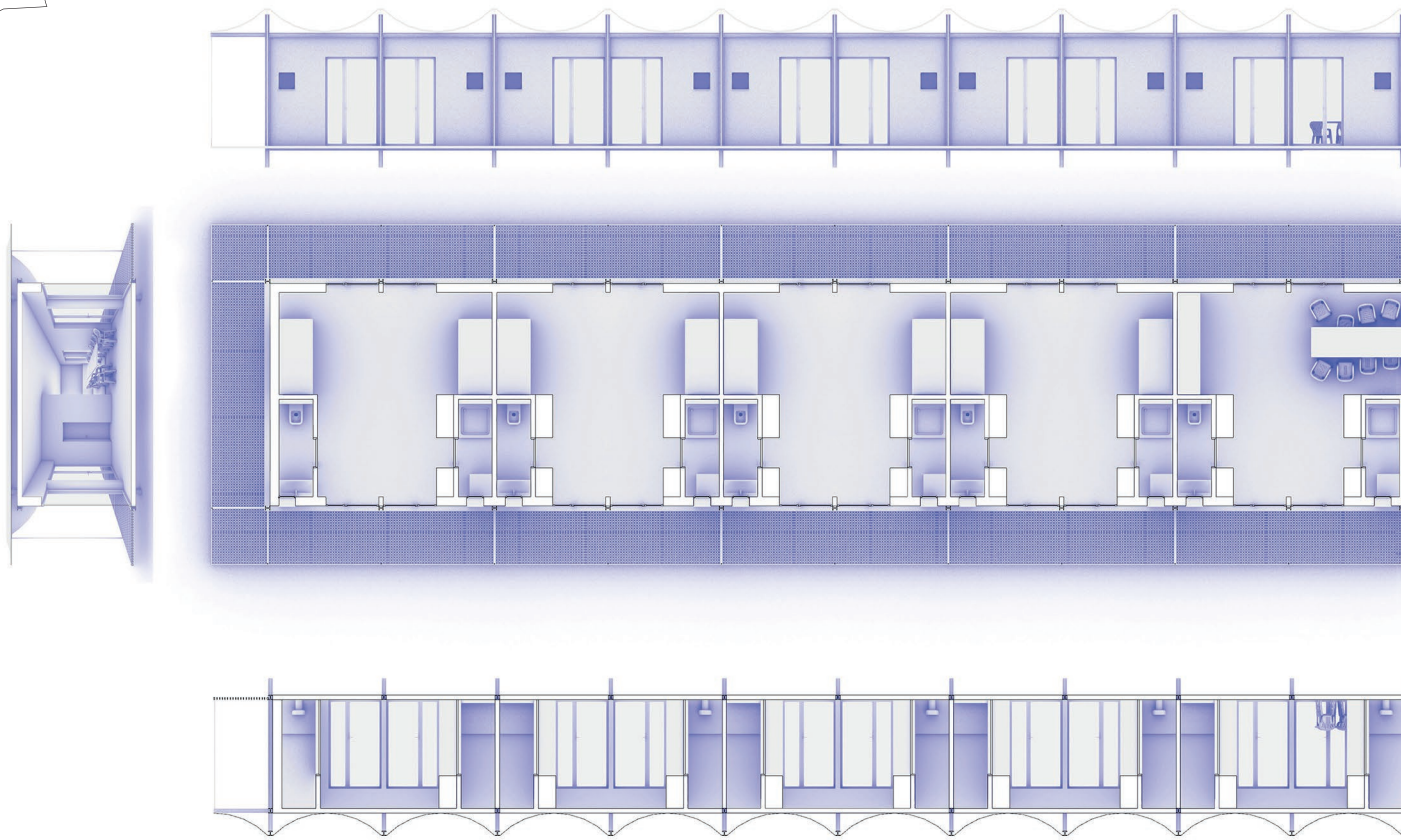

ubytování

Dva objekty ubytování slouží pro bydlení stálých pracovníků, sezónních pracovníků a i lidí bez domova. Těm beru jejich prostor, který nyní obývají v sadech. Nabízím na oplátku zemědělskou práci se zajištěným bydlením. Ve skupině osob přespávajících venku je právě nejrozšířenějším zdrojem příjmů sběr surovin.

Do šesti-metrového rastru umisťuji osm obytných buněk se dvěma lůžky a hygienickým zázemím. Prostor kuchyně se společenskou místností je situován uprostřed. Jedná se o minimální dočasné bydlení. Počítám s lidskou tvořivostí, měněním bydlení k obrazu svému, předělováním pokojů na menší či větší celky.

Konstrukce je založena na ocelových I profilech. Pororošt tvořící obyvatelnou verandu je nadzvednut nad okolní terén. Plechová střecha kryje celý tento prostor. Ta svým tvarem připomíná stanovou konstrukci. Fasáda i zbývající konstrukce jsou sladěny do červených odstínů. Kontrast s střídmými zemědělskými stavbami, stan za stan.

řezopohled pohled

půdorys

řezopohled pohled

1:200

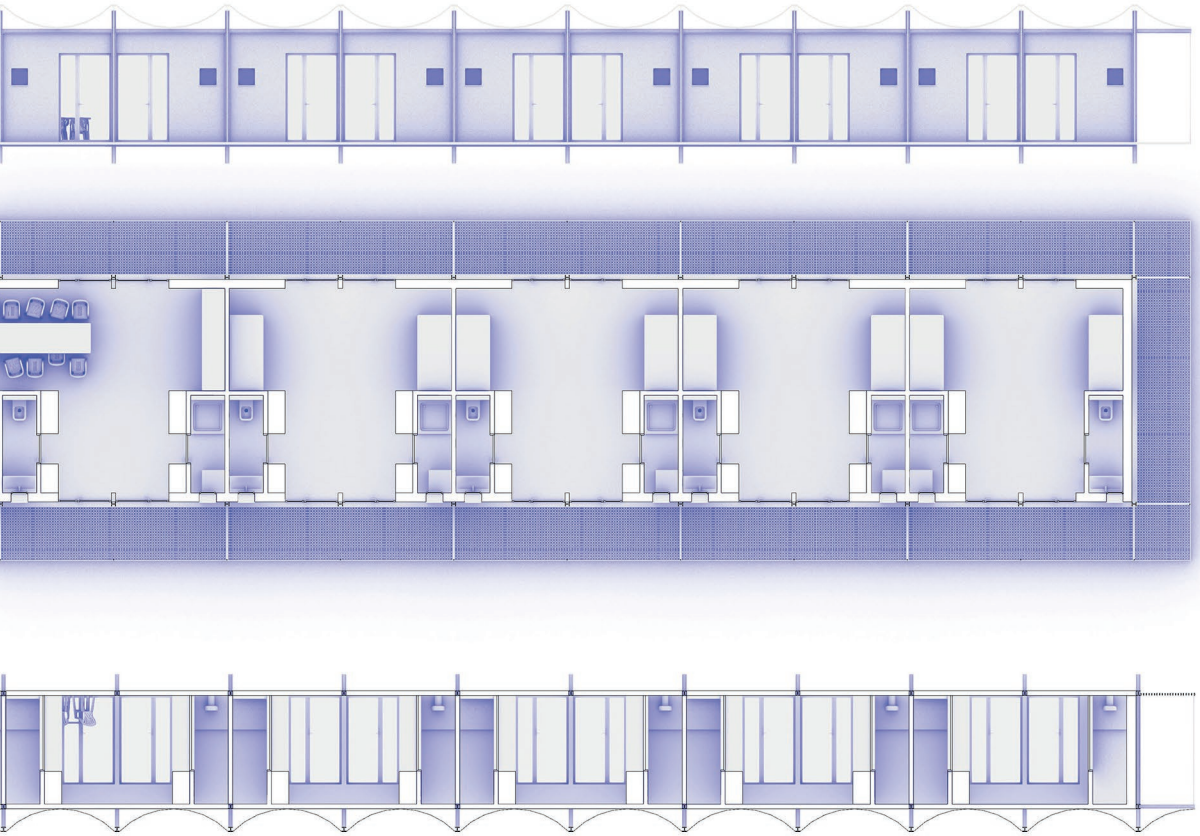

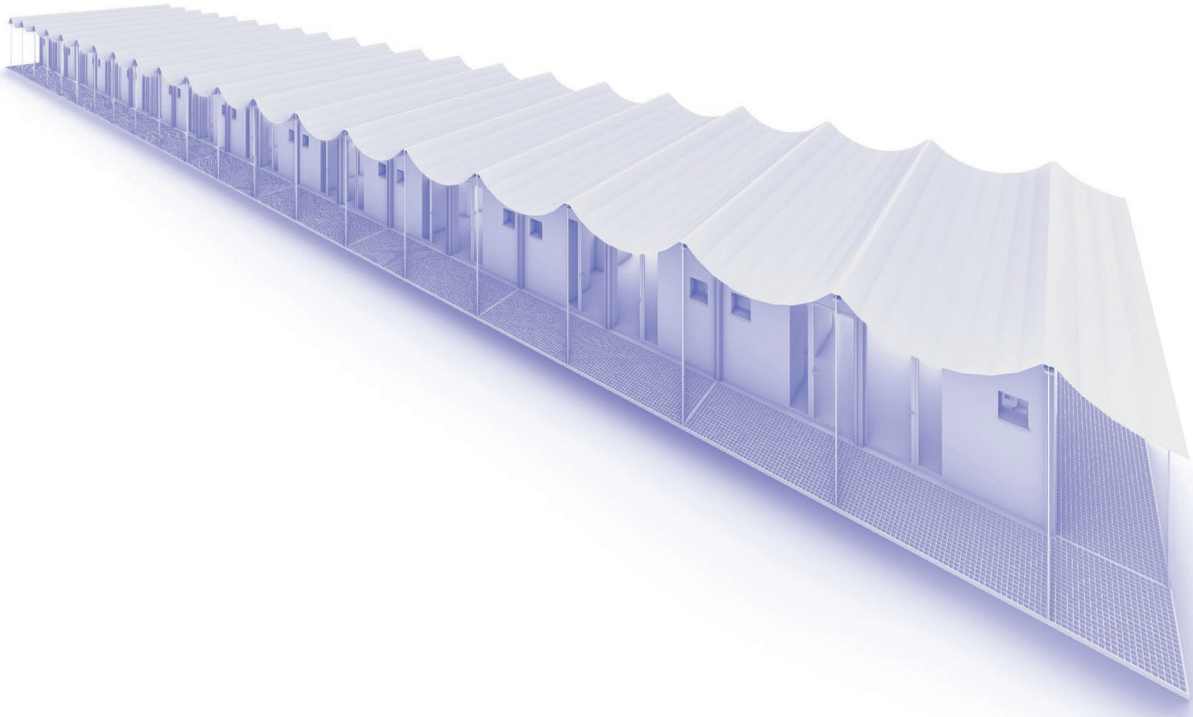

průhledová osa

ubytování

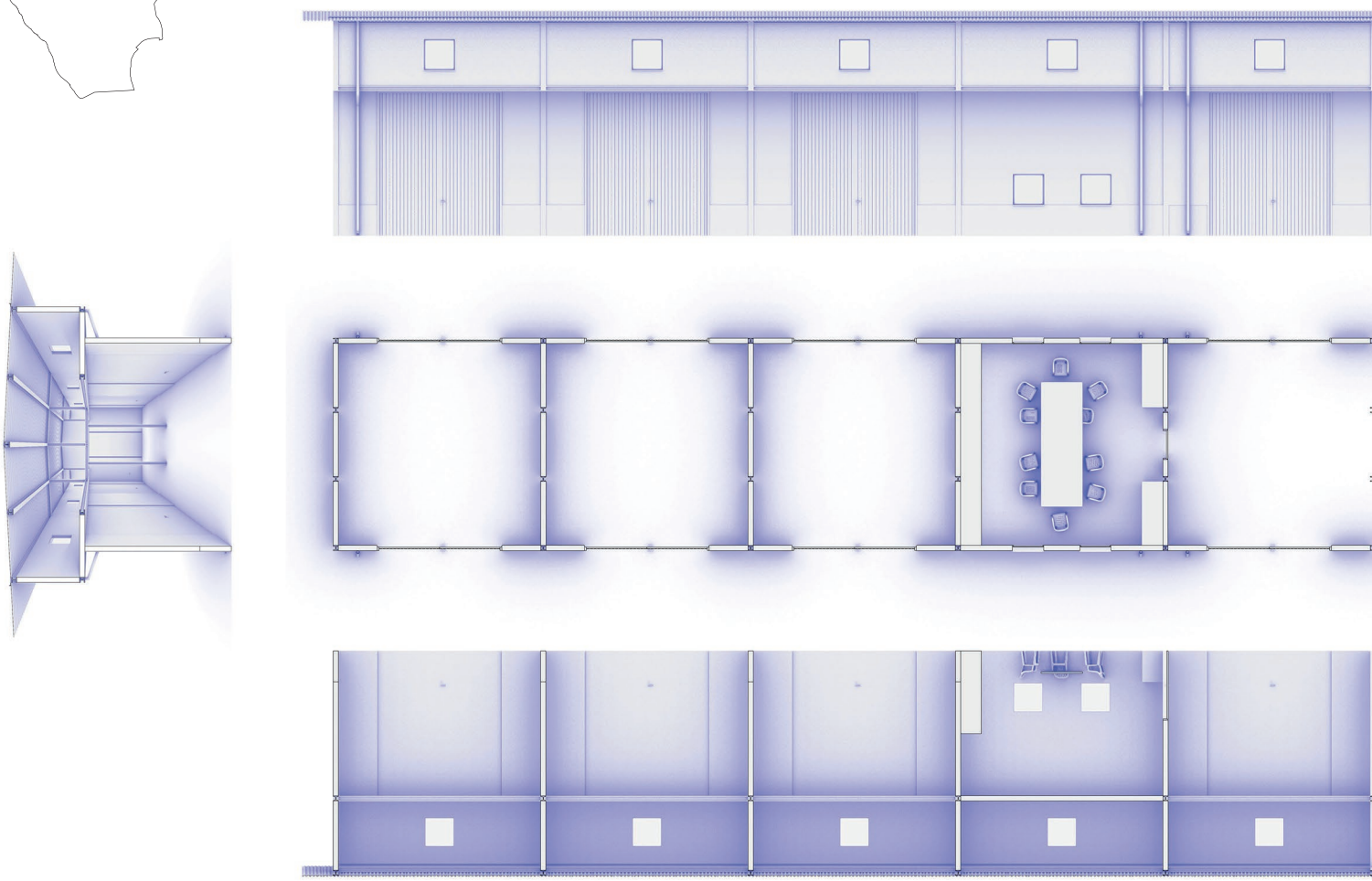

dílny

Tyto dva objekty slouží pro každodenní práci v Trojmezí. Jsou hlavním zázemím pro celé obhospodařované území. Sklad nářadí, plodin, surovin a garáž pro traktory apod.

V jednom objektu je navženo šest skladů s převýšeným prostorem. Tento prostor slouží jako další odkladná plocha pro vše potřebné obsloužena přes žebříky a kladky. Ve zdvojeném modulu uprostřed je garáž pro obsluhující techniku. K němu přiléhá denní místnost s kuchyňkou a hygienické zázemí na druhé straně.

Navýšení úložného prostoru formuje figuru celého objemu. Přesahující čepice v podobě střechy z vlnitého plechu ještě zvětšuje suchý prostor v případě deště. Svod vody ze střechy je proveden pomocí skrytého žlabuna střeše a okapních rour na fasádě. Konstrukce využívá ocelových I profilů, vyzdění pomocí pálených cihel ponechané v režném stavu, sokl je proveden z bílé omítky. Vstupy do budov tvoří velká garážová vrata, traktor tak může vjet i vyjet bez nutnosti couvání.

řezopohled pohled

půdorys

řezopohled pohled

1:200

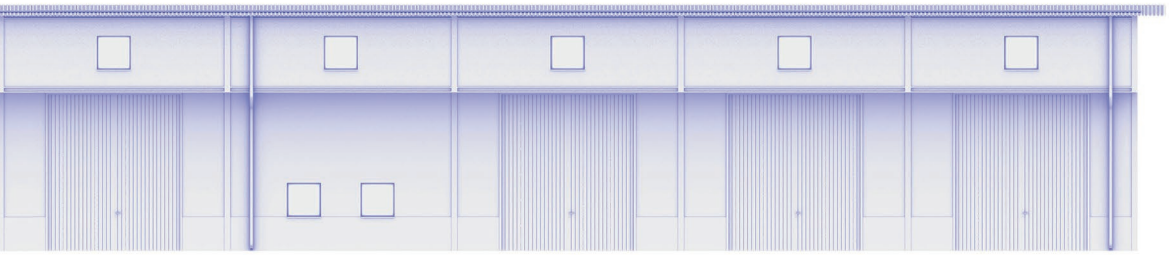

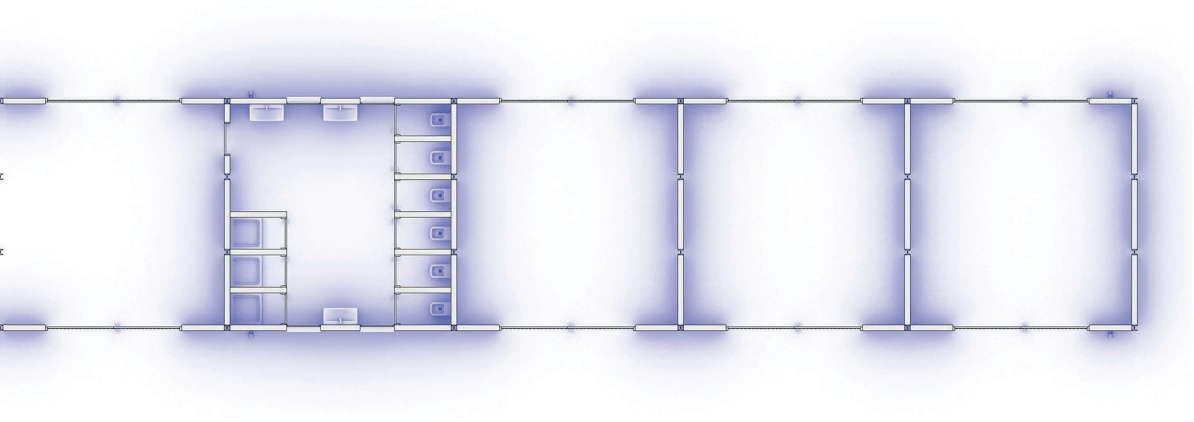

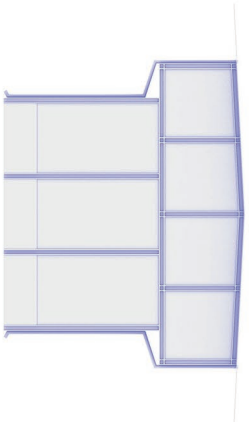

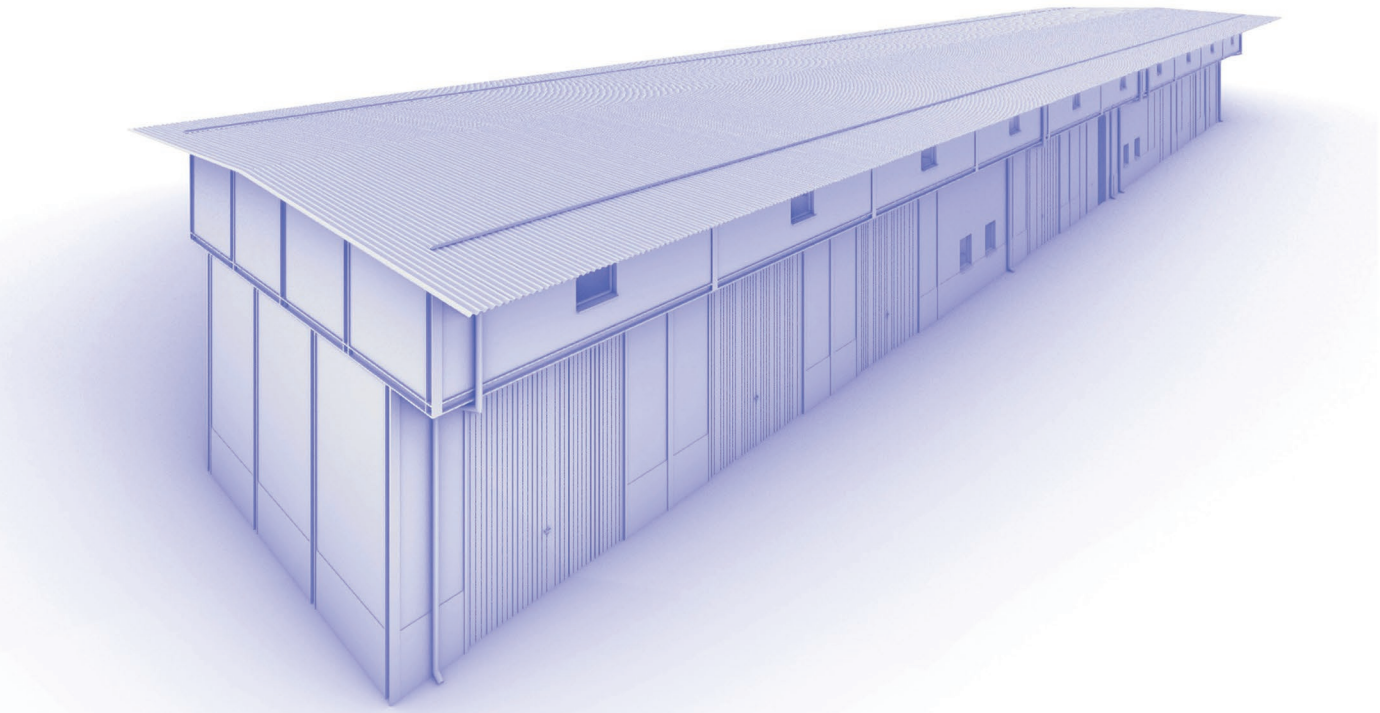

dílna

Tři sběračky klasů
v Trojmezí
(orig. J-F Millet)

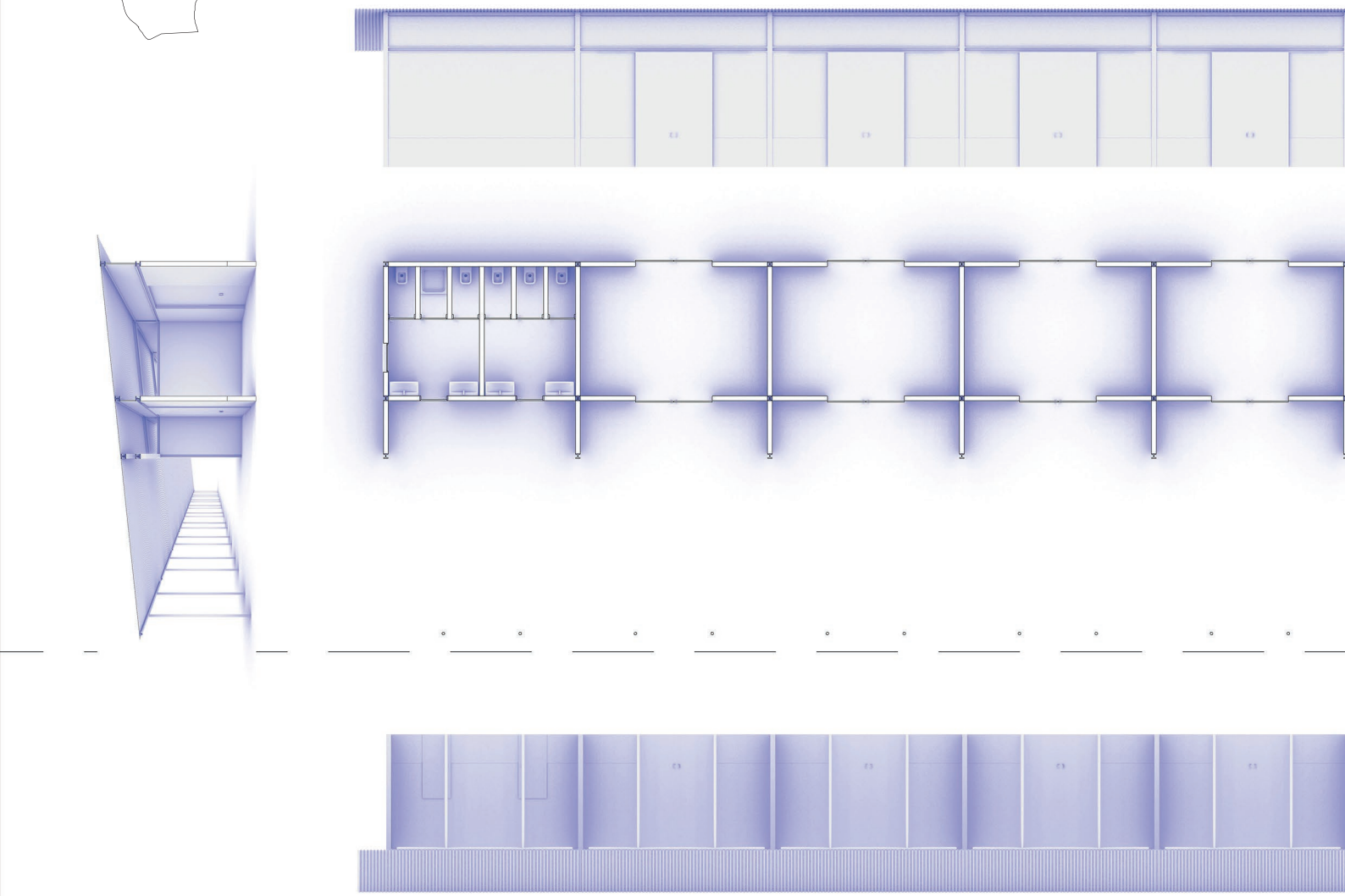

tržnice

Objekt tržnice je prodejním a skladovacím místem pro Trojmezí. Obyvatelé z okolí by si zde v období sklizně mohli pravidelně pořizovat čerstvé ovoce a zeleninu.

Na koncích traktu je umístěno hygienické zázemí a kolárna, na opačném konci nahrazuje kolárnu zázemí pro zaměstnance. Prostor mezi vyplňuje osm skladovacích ploch opatřených garážovými vraty pro možnost vjezdu a výjezdu techniky. Předprostor sloužící k prodeji plodin přímo u příslušného skladu je kryt střešním pláštěm z vlnitého plechu, který braní před deštěm. Celý trakt je ozrcadlen, vzniká tak protáhlý veřejně-provozní prostor. Důležitým vodním prvkem je kanálek umístěn v ose traktů, který svádí vodu z obou střech k hlavními žlabu v zahradnictví.

Tržnice je materálovým provedením totožná s objektem dílny. Jsou použity ocelové profily, pálené cihly, vlnitý plech i omítnutý sokl. Tímto se snažím výrazově spojit objekty sloužící k provozu zahradnictví. Sklady jsou přirozeně osvětleny přes světlíky s mléčným sklem pod úrovní střechy.

řezopohled pohled

půdorys

řezopohled pohled

1:200

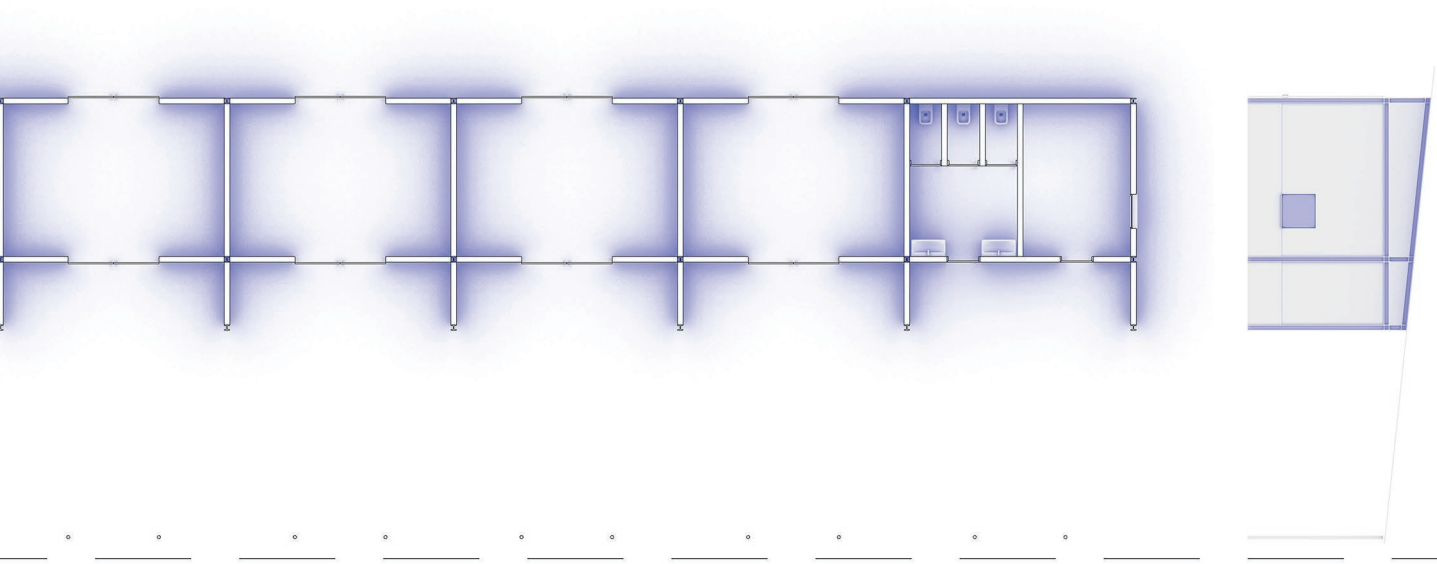

osa zrcadlení

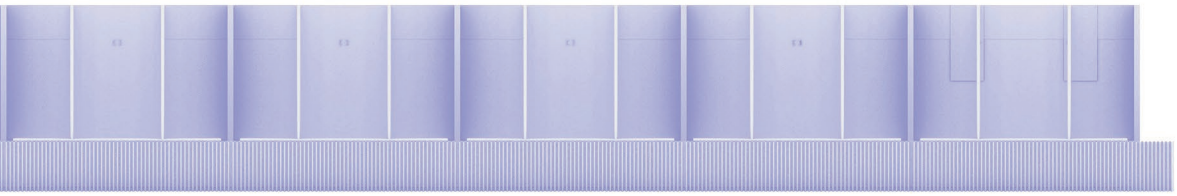

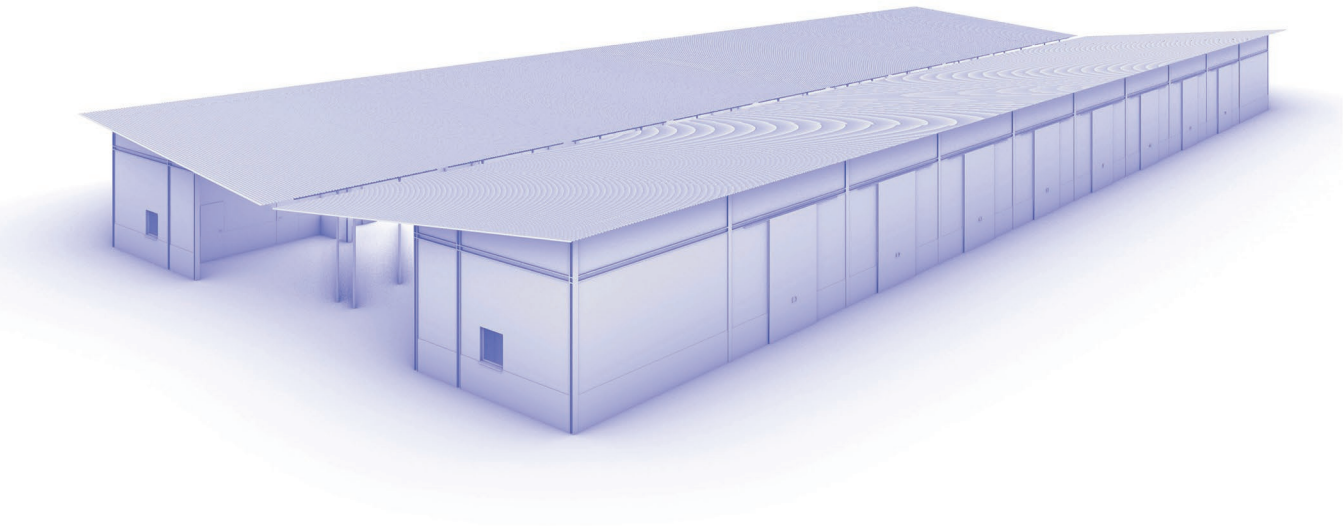

pohled z tržnice

tržnice

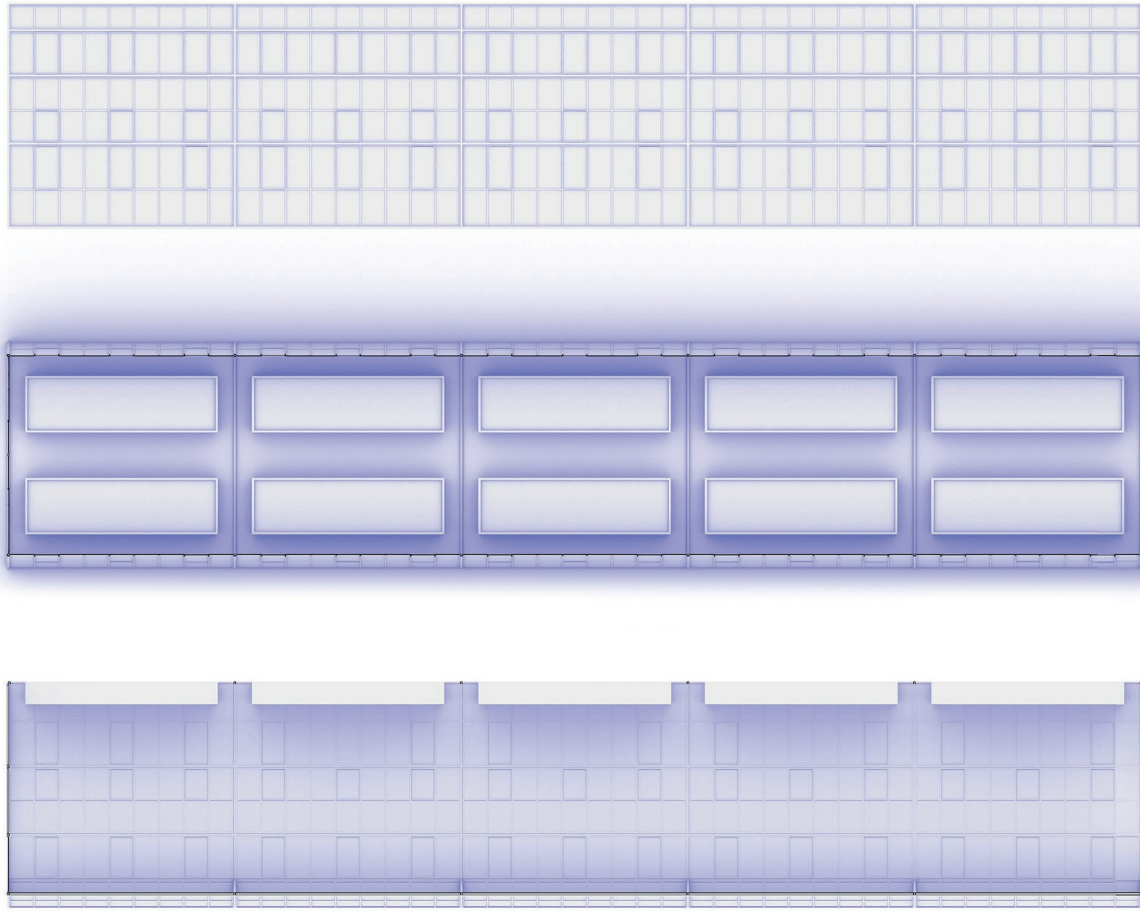

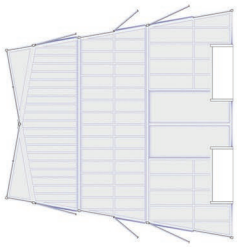

skleníky

Skleníky slouží pro efektivnější pěstování ovoce a zeleniny. Jejich funkce slouží jako bariéra k nepříznivému počasí i k prodloužení produkční sezóny.

Uvnitř skleníku jsou navrženy vyvýšené záhony pro méně namáhavou práci. Podlahu tvoří udusaná hlína. Ocelová konstrukce skleníku se opakuje po šesti metrech a tvoří nosný systém. Ten je poté doplněn prosklenými výplněmi, které jsou v pravidelném rytmu otvíravé pro lepší cirkulaci vzduchu. Skleníky jsou průchozí a osazeny dvěma dveřmi na obou koncích. Boční stěny skleníku i střešní rovina jsou navrženy ve sklonu, tak aby bylo docíleno samoomyvatelnosti. U střechy se nabízí sběr vody z kanálku k zavlažování plodin.

řezopohled pohled

půdorys

řezopohled pohled

1:200

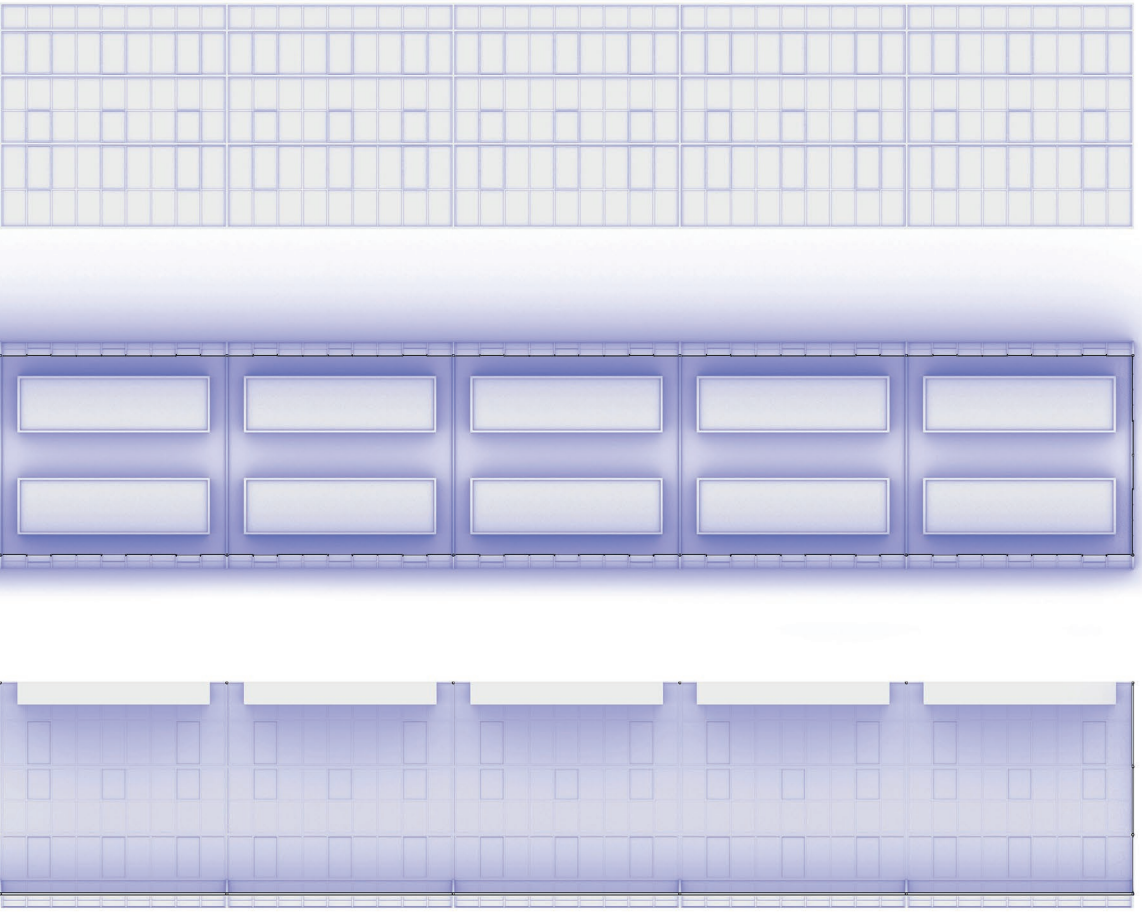

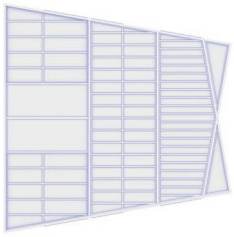

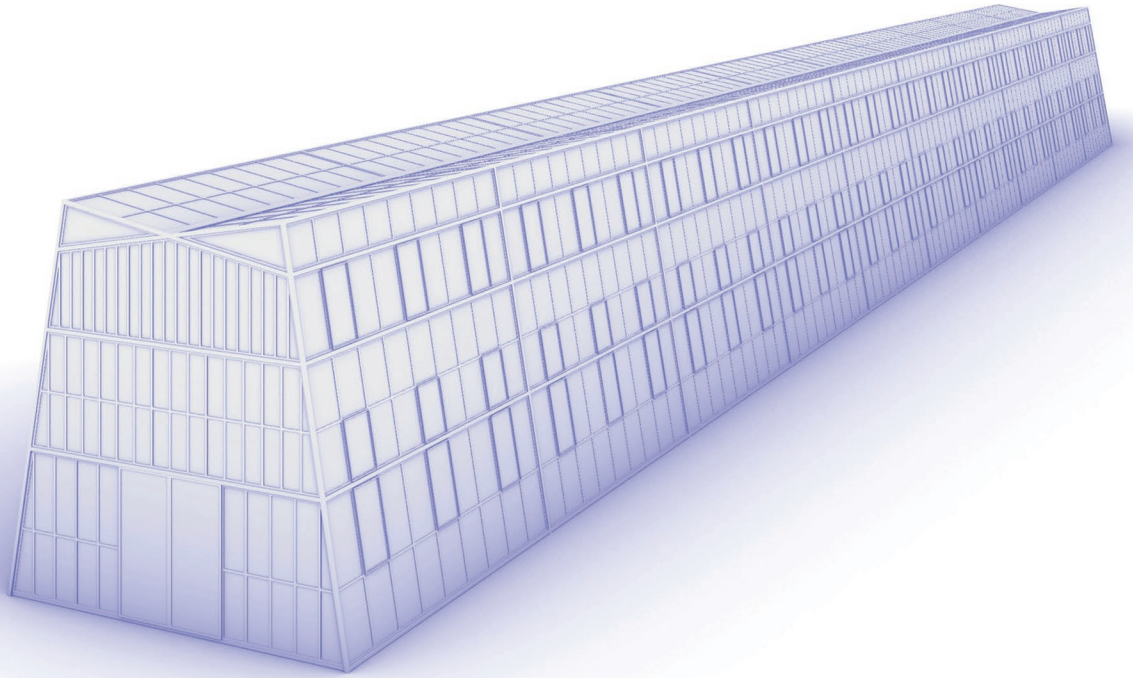

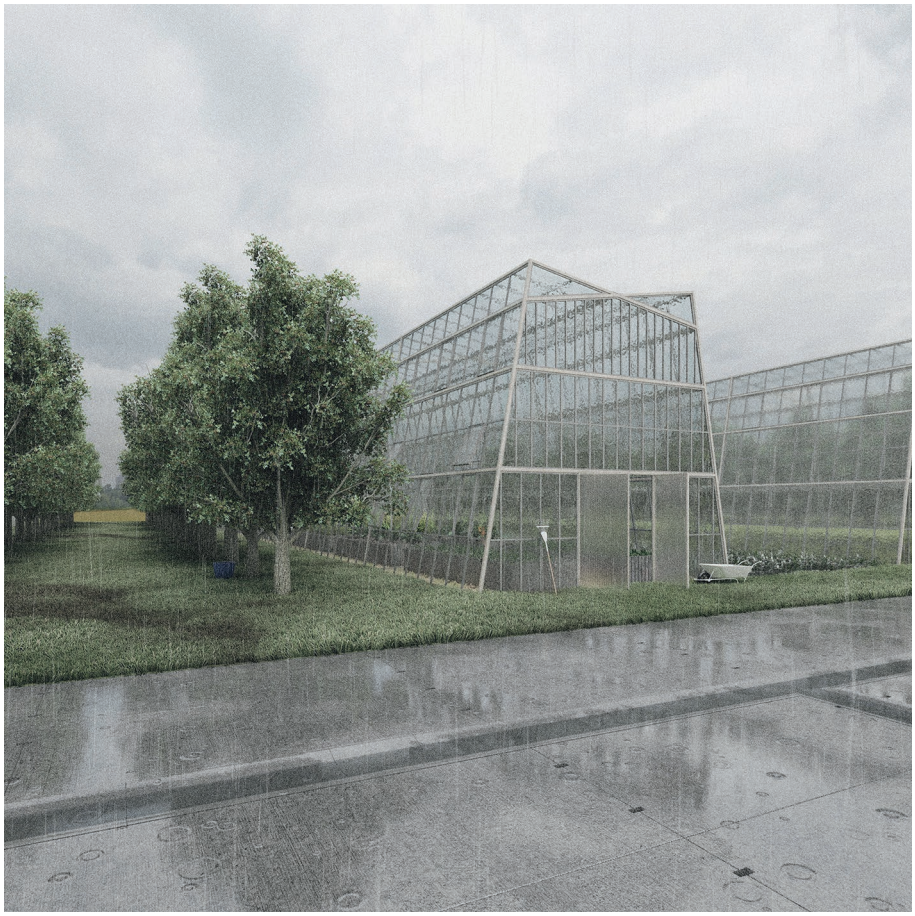

skleník a déšť

práce v suchu

sad a políčko

na mezi

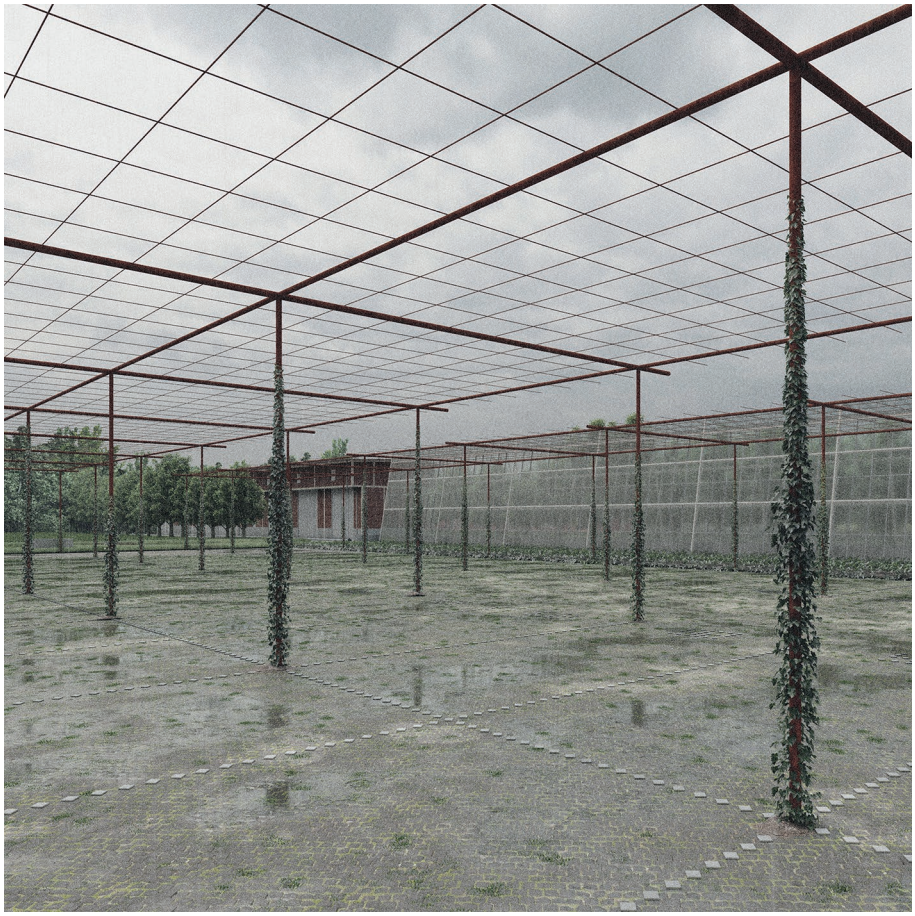

parkoviště

Práce s výhledem
na Práče
(orig. Giacometti)